

[Glistrup].

som man gør, fordi der er skattetekniske fordele forbundet med at give lønforhøjelser i form af pensionsordninger af en eller anden art.

Dernæst fremdrog hr. Palle Simonsen, at det offentlige, da det gik over til overenskomstanstøttelsesprincippet tilbage i salig hr. Viggo Kampmanns tid, gik ind for, at man skulle have pensionsordninger også dér. Men det var jo i allerhøjeste grad et fejlgreb, baseret på 1960'ernes fuldstændig overdrevne tyrkertro på, at offentligt ansatte bare kunne malke produktionsapparatet ud over enhver grænse. Derfor kan der ikke hentes nogen som helst saglige argumenter for bevarelse af tjenestemandspensionsrettighederne på, at man har ødslet og frådset med skatteyderpenge i den grad, som man har i form af pensionsrettigheder for overenskomstanstatte, fremfor hvad f. eks. købmænd og maskinarbejdere opnår.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagenes overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslagene til folketingsbeslutning henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om socialindkomst [af Jens Møller m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 5. Fremsat 8/3 77).

Forslaget sattes til forhandling.

Socialministeren (Eva Gredal):

Principielt er jeg enig med forslagsstillerne i, at den skattepligtige indkomst ikke altid er det mest hensigtsmæssige udgangspunkt for tildeling og udmåling af sociale ydelser. Denne holdning deles vist af de fleste her i salen, og folketinget vedtog da også den 12. februar i fjor et af de radikale fremsat forslag om en opfordring til regeringen om, at tildeling af ind-

komstafhængige ydelser til personer, hvis faktiske indkomst væsentligt overstiger den skattepligtige, f. eks. på grund af forskellige skattetekniske fradrag, skal finde sted efter en samlet vurdering af vedkommende økonomiske forhold.

Denne opfordring er i overensstemmelse med principper, der har været fulgt i længere tid på det sociale område, og i de cirkulærer, der er udstedt efter bistandsloven, har man videreført denne fremgangsmåde. Jeg skal således henvise til cirkulæret om betaling for midlertidig og varig hjemmehjælp, til socialministeriets bekendtgørelse om betaling for benyttelse af daginstitutioner og til reglerne om tildeling af ungdomsydelse. Jeg mener derfor, man kan sige, at de intentioner, der ligger til grund for det af kristeligt folkeparti fremsatte forslag, i meget høj grad er imødekommet.

Det blev i øvrigt af flere talere ved folketingets behandling af det radikale forslag fremhævet, at hvis man effektivt ville løse de erkendte konflikter mellem indkomstafhængige ydelser og begrebet den skattepligtige indkomst, så skulle man nok i højere grad koncentrere sine bestræbelser om de mere generelle urimeligheder i selve skattesystemet. Denne tankegang kan jeg fuldt ud tilslutte mig, og der er da også for tiden en fradragsreform under udarbejdelse i skatte- og afgiftsministeriet. I det omfang denne reform fører til en reduktion af fradragsmulighederne, vil den skattepligtige indkomst kunne komme til at fremstå som et mere retfærdigt udgangspunkt for tildeling og udmåling af sociale ydelser end det nuværende begreb: skattepligtig indkomst. Derved vil behovet for at konstruere et særligt indkomstbegreb for beregningen af sociale ydelser kunne formindskes eller eventuelt helt bortfalde.

Hvis man får et fælles indkomstbegreb for skatteudskrivning og tilskudsudmåling, må man gå ud fra, at dette begreb også vil kunne anvendes for tildeling og udmåling af de indkomstafhængige ydelser, der ligger uden for socialministeriets område – jeg tænker her på boligsikring og uddannelsesstøtte. Jeg synes derfor, at man indtil videre skal afvente skatteministerens udspil omkring denne fradragsreform, og vil så i øvrigt minde om, at folketingsbeslutningen fra 12. februar 1976 stadig vil ligge til grund for kommende ændringer af den lovgivning, der omfatter de indkomstafhængige ydelser.

Hjortnæs (S):

Jeg skal ikke gøre mange bemærkninger om dette forslag. Som socialministeren også var inde på det, så vedtog folkettingen jo i samlingen 1975-76 et radikalt beslutningsforslag om grundlaget for tildeling af de sociale ydelser. Så vidt jeg husker blev dette beslutningsforslag vedtaget med et betydeligt flertal, og jeg mener da også, at kristeligt folkeparti stemte for dette forslag. Derfor kan det, der nu foreligger synes lidt overflødigt. Det kunne se ud, som om man har glemte, hvad man har været med til at vedtage på et tidligere tidspunkt.

Der er naturligvis nogle samspilsproblemer, men der var dengang enighed om, at vi nåede så langt, som man kunne nå på daværende tidspunkt, nu måtte man se, hvad der kunne komme ud af drøftelserne omkring ændringerne i vores skattesystem. Hvis vi kan nå frem til en beskatning af bruttoindtægten eller tilnærmelsesvis en beskatning af bruttoindtægten, så er der ingen tvivl om, at en meget væsentlig del af samspilsproblemerne er løst, og hvad der så måtte være tilbage, må vi se på til den tid. Forslaget her er overflødigt.

Ole Hovmand (FP):

Kristeligt folkeparti åbenbarer med dette forslag, at man er klar over, at der er uretfærdigheder i det danske samfund, og at det må vi have gjort noget ved. Det lyder meget smukt, at grundlaget for bedømmelsen af en skatteborger skulle være hans reelle indtægt og ikke den korrigerede, men vejen, der vises, er bureaukratisk, og den vil give lige så stor en administration, som hele kildeskatten i forvejen har givet os. Det vil influere på alle love, der har med sociale og skattemæssige problemer at gøre.

Det er vist ønsketænkning at tro, at det hele kan klares lige så nemt som da man nedsatte myndighedsalderen fra 20 til 18 år - et eksempel som er nævnt i forslagets bemærkninger. Fremskridtspartiets forslag om en skattefri bundgrænse vil jeg hellere henvise til og til den senere indkomstskatteafskaffelse. Det vil løse disse uretfærdigheder, uden at vi indfører en dobbeltberegning af indkomsten.

Ved kildeskattens afskaffelse vil ingen være interesseret i at nedbringe sin indtægt kunstigt, for det koster også penge, og det indebærer en risiko. Derved vil man have afskåret den del af befolkningen, som traditionelt udnytter disse

afskrivningsregler m. v., fra at udnytte sociale tilskud i kraft af en nedskrevet indtægt.

Vi vil derfor i fremskridtspartiet stemme imod forslaget, som det er fremsat.

Ellemann-Jensen (V):

I venstre kan vi da kun være enige i det grundlæggende sigte med det forslag, der er lagt frem her, nemlig at man vil opnå et så rimeligt beregningsgrundlag som overhovedet muligt for de sociale ydelser. Man kan vel også hurtigt blive enig om, at der kan forekomme urimeligheder, når man bruger den skattepligtige indkomst som beregningsgrundlag. Men det er meget vanskeligt at bedømme virkningerne af det forslag, der er lagt frem her. Definitionen af begrebet socialindkomst synes at rumme en hel række problemer. Hvad mener man f. eks. med »reelle fradrag«, eller rettere: hvad er egentlig urelle fradrag? Altså forudsat der ikke er tale om fiktive eller ulovlige fradrag, forudsat at lovgivningen overholdes.

Vi mener ikke, det er rimeligt at binde regeringen til noget ved at vedtage det beslutningsforslag, der er lagt frem her. Det vil ikke være nogen rimelig måde at søge at gennemføre ændringer af forholdene på. Men vi kan da give tilsagn om, at vi vil bidrage til en debat om emnet, en debat, der skal foregå i udvalget, og vi kan tilsige en saglig udvalgsbehandling.

Palle Simonsen (KF):

Jeg er enig med dem, der indtil nu har gjort gældende, at der selvfølgelig er nogle ganske udmærkede intentioner i det forslag, som kristeligt folkeparti har fremsat, men at det, som det er formuleret her, er meget uoverskueligt. Som hr. Ellemann-Jensen netop har sagt det: hvordan skal man egentlig nærmere afgrænse begrebet »social indkomst«? Jeg havde den opfattelse, som nu også er blevet bekræftet af ministeren, at med den beslutning, der er truffet i folkettingen for et års tid siden, er der i virkeligheden givet et grundlag for, at man anvender skønsprincippet, at man undersøger mulighederne for, om der sker noget brud, da vel ingen kan være interesseret i, at man ligesom lukrerer på nogle regler i skattelovgivningen. Jeg føler derfor, at man sådan set er nogenlunde dækket ind gennem den allerede vedtagne beslutning.

Jeg vil i øvrigt gerne gøre det principielle synspunkt gældende, at for det første kunne

[Palle Simonsen.]

man nok frygte, at et nyt begreb som »socialindkomst« ville medføre en øget administration. For det andet må man søge at arbejde sig væk fra de mange forskellige indtægtsbestemte ydelser, hvor det er muligt. Jeg erkender, at det ikke er muligt på alle områder, men når jeg tager det frem her, så er det, fordi det jo ikke er så lang tid siden, at folketinget f. eks. har gjort børnetilskuddene indtægtsregulerede og dermed fjøede et nyt problem til. Det var netop et af de områder, hvor vi havde en meget enkel lovgivning, hvor der ikke var vanskeligheder med administrationen af det.

For mig at se er der ikke megen idé i at gennemføre dette forslag, som i sig selv er uoverskueligt. Det er for mig meget væsentligt, at man begrænser antallet af indtægtsregulerede ydelser.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Centrum-demokraterne er enige med kristeligt folkeparti i de intentioner, der ligger til grund for forslaget. Vi har selv arbejdet en del med det, men er gået i stå gang på gang netop på spørgsmålet om, hvordan i alverden det skal kunne lade sig gøre, hvordan vi skal definere det begreb. Man taler om udgifter ved erhvervelse af indtægten. Hvad er det? Hvordan skal man bære sig ad med at slutte det ind i en ramme?

Jeg kan se, at forslaget tilsigter at hindre misbrug af en social lovgivning. Centrum-demokraterne mener ikke, at misbruget i denne forbindelse er så overvældende stort, for efter bistandslovens ikrafttræden er der kommet et tættere samarbejde i stand mellem skattevæsenet og socialforvaltningen i den enkelte kommune, hvorved misbrug af denne art ofte undgås. Men vi er meget interesseret i det og vil aktivt tage del i udvalgsarbejdet.

Lilli Gyldenkilde (SF):

I SF forstår vi også udmærket motiverne til fremsættelsen af dette forslag, for der peges jo på noget ganske væsentligt.

Jeg mener nu, at disse problemers løsning må ligge i en ændring af skattelovgivningen. Det er jo, fordi vi har et skattesystem med fradrag, at disse forskellige urimeligheder opstår, og jeg er bange for, at forslaget, hvis det bliver vedtaget, vil skjule nogle af de værste huller i skattelovgivningen og dermed sinke arbejdet for en fornuftig politik på området.

Men vi vil naturligvis se nærmere på forslaget under udvalgsarbejdet.

Tove Jørgensen (DKP):

Principielt er der da noget rigtigt i det forslag, der her fremsættes af kristeligt folkeparti, nemlig at det ikke skal være muligt at modtage sociale ydelser på grundlag af en tilsyneladende lav indkomst under henvisning til den skattepligtige indkomst på selvangivelsen. Med de lovlige, men urimelige fradrag, der i dag kan foretages på selvangivelsen, er der givetvis nogen, der modtager ydelser, de egentlig ikke burde være berettigede til.

Men hvad der egentlig ligger af intentioner bag forslaget er imidlertid mere uklart, og det er der også flere før mig, der har været inde på. Derfor må vi tage visse forbehold over for det. Hvilke udgifter mener man skal være fradragsberettigede? Man nævner driftsudgifter o. lign. Gælder det f. eks. repræsentationsudgifter og forskellige former for afskrivninger? Omfattes fagforeningskontingent af fradragsberettigede udgifter? Der er mange andre ting, man kunne spørge om. Vi ønsker kort og godt mere klarhed over meningen med selve forslaget. I øvrigt mener vi også, at det snarere drejer sig om at få løst skatteproblemerne, således som det blev fremhævet både af socialministeren og adskillige ordførere før mig.

Men vi vil da love, at vi gerne vil diskutere problemerne omkring samspillet mellem social- og skattelovgivningen, som der lægges op til her.

Grethe Philip (RV):

Jeg skal ikke nægte, at jeg var noget desorienteret, da jeg læste forslaget, og det var naturligvis af samme grund som den, der er nævnt af adskillige andre, nemlig at det radikale venstre for ikke så forfærdelig lang tid siden fremsatte et forslag til folketingsbeslutning, der netop rørte ved præcis det samme problem, som kristeligt folkeparti nu rejser her med dette forslag til folketingsbeslutning. Vi opnåede dengang noget, og vi har også hørt, at socialministeren i nogle senere cirkulærer har rettet sig efter den henstilling, der kom fra folketinget. Det står mig egentlig fuldstændig uklart, hvordan kristeligt folkeparti tænker sig at gå videre i den sag.

Men jeg vil da gerne stille et helt konkret spørgsmål om et af de vanskelige problemer, hvor vi ikke rigtigt har kunnet komme frem

[Grethe Philip.]

til, hvad der var rimeligt eller ikke rimeligt. Når man siger, at ved socialindkomst tænker man på bruttoindkomsten med fradrag udelukkende af de omkostninger, der direkte har karakter af udgifter i forbindelse med erhvervelsen af indtægten, så spørger jeg: betyder det, at ingen må trække noget fra af det, der vedrører underskud på boligen? Det er jo ét af de brændende punkter, hvor man kan argumentere både for, at man skal have lov til at trække fra, og at man ikke skal have lov til at trække fra. Det er et problem, der øjeblikkelig vil rejse sig som et af de vanskeligste, og derfor vil jeg spørge, hvordan kristeligt folkeparti stiller sig til fortolkningen netop i henseende til underskud på boligen.

Jeg takker ministeren for oplysningen om nogle cirkulærer, hvor man altså har taget hensyn til folketingsbeslutningen. Jeg vil egentlig blot stille to spørgsmål: var det udtømmende, hvad ministeren sagde, i den forstand at vi fik oplyst samtlige de cirkulærer, hvor man har taget hensyn til folketingsbeslutningen, og er ministeren vidende om, at man inden for fagområder, der ligger uden for socialministerens, også har taget fat på dette spørgsmål? Det er det ene spørgsmål, jeg vil stille. For det andet kunne det være interessant at vide, hvordan det fungerer ude i kommunerne, når de skal administrere disse bestemmelser. Er det faktisk sådan, at man har syntes, de var til at have med at gøre, eller har der været vanskeligheder? Er det sådan, at kommunerne, så vidt man ved, administrerer dem forskelligt, eller er der efterhånden ved at danne sig et fast mønster? Det synes jeg kunne være interessant at få at vide, for vi må jo regne med, at det er et problem, vi stadig skal arbejde med herinde.

Ib Christensen (DR):

En række ordførere har udtalt deres sympati for forslaget, men det viste sig jo også, at de ikke rigtig havde noget at have den i. Flere ordførere har beskæftiget sig med forslagets uklarheder, men dertil er vel at sige, at de kan afvikles under udvalgsarbejdet, hvis man i øvrigt synes, at princippet kan være rigtigt.

Jeg synes også, det er afgørende, hvilket svar ministeren kan give på det spørgsmål, der just blev stillet: i hvilket omfang forvalter man efter et skønsprincip, hvor man reelt tager hensyn til folks faktiske økonomiske formåen, når det drejer sig om disse ydelser efter skøns-

princippet? Men der forekommer også ydelser efter retsprincippet, og dér anvendes den skattepligtige indkomst jo stadig væk.

Flere ordførere har jo været inde på, at det egentlig ville være mere rimeligt at forbedre begrebet den skattepligtige indkomst, og det er jeg enig i, men så kræver det altså, at man afstår fra at lave afskrivningsregler, rentefradragsregler o. lign., som egentlig har en erhvervssubsidiemæssig karakter. Hvis man ikke vil det, så bliver man nødt til at have et eller andet socialindkomstbegreb. Derfor vil jeg bestemt ikke afvise kristeligt folkepartis forslag. Jeg foretrækker, at man får en relevant og rimelig definition af skattepligtig indkomst, men hvis man ikke har viljen til det, så må man altså operere med et eller andet socialindkomstbegreb.

Tyroll (VS):

Jeg skal for venstresocialisterne sige, at også vi har selvfølgelig sympati for forslaget intentioner, men vi er noget betænkelige ved den måde, man har valgt at angribe problemet på, altså ved at indføre et socialindkomstbegreb. Vi mener, som andre har været inde på, at det var mere rimeligt at gennemføre en fjernelse af disse muligheder for nedskrivning af den skattepligtige indkomst. Det er der altså også et udvalgsarbejde i gang omkring, men vi mener nok, at der kunne have været anledning til at diskutere den praksis, der er kommet i forbindelse med et tidligere beslutningsforslag, og vil altså også gerne gå ind i diskussionen om, hvorvidt det er muligt at opstille et sådant socialindkomstbegreb. Vi er lidt betænkelige ved, at det kan udvikle sig til nogle af de samme diskussioner, som man i høj grad har ført i forbindelse med gennemførelse af de forskellige manipulationsmuligheder på skatteområdet.

Ordføreren for forslagsstillerne (Inge Krogh) (KrF):

Jeg skal takke for den forholdsvis positive modtagelse af lovforslaget. De fleste kan se, at der er gode intentioner i forslaget. Jeg må også takke ministeren for de oplysninger, der er kommet.

Vi har ikke glemt, at vi i februar 1976 vedtog et forslag til folketingsbeslutning fremsat af det radikale venstre. Det husker vi udmærket godt. Men vi synes, vi har set for lidt til det. Jeg ved ganske vist godt, at man har forsøgt rundt omkring at leve efter det, men det

[Inge Krogh.]

har ikke rigtig været fastsat tilstrækkelig klart, hvad man egentlig mente. Vi mente, at vi her gjorde det noget klarere, idet vi, som det fremgår af bemærkningerne, har fremsat forslag om, at der udarbejdes lovforslag, så man virkelig får defineret, hvad socialindkomsten er, altså hvilken indkomst de sociale ydelser, der er bestemt af indtægten, skal beregnes efter, og yderligere anmoder om, at begrebet socialindkomst bliver indført i de enkelte love, som omhandler indtægtsbestemte ydelser, som f. eks. loven om børnetilskud, der er blevet indtægtsbestemt for ikke så forfærdelig længe siden.

Jeg må takke for oplysningen om cirkulæret. Jeg kan forstå, at det også er ret nyt for fru Grethe Philip at høre om dette. Vi har aldrig rigtig fået at vide, hvad der egentlig skete med denne folketingsbeslutning.

Det går igennem adskillige af indlæggene, at der er noget i vejen med vores skattelovgivning, og en enkelt har antydnet, at vedtagelse af et forslag som dette måske netop kunne forhindre, at man fik en forandring af skatteloven. Vi synes, det var nødvendigt, at vi fik dette frem, netop for at imødegå en uretfærdighed, som mange mennesker lægger mærke til.

Der kom fra fru Grethe Philip ganske specielle spørgsmål, bl. a. om hvordan vi ville stille os til fradrag for boligudgifter. Jeg kan sige, at det er helt klart, som det er skrevet. Der er tale om bruttoindkomsten blot med fradrag af det, der har været nødvendigt for at fremskaffe indtægten, og derved kommer fradrag for bolig altså ikke ind.

I øvrigt må jeg igen takke for, at man har set så positivt på forslaget.

Socialministeren (Eva Gredal):

Må jeg have lov at sige til fru Inge Krogh: jeg har nu aldrig holdt mine cirkulærer fra socialministeriet hemmelige. Det har været offentligt tilgængeligt materiale, som i øvrigt har været sendt til socialudvalget. Af de cirkulærer, som jeg remsede op, og som er udtømmende for socialministeriets vedkommende – det er også svar til fru Grethe Philip – fremgår det, at vi beregner ydelserne og tilmåler på den måde, som jeg har skitseret i mit første indlæg.

Fru Grethe Philip spurgte også, hvordan det fungerede i kommunerne. Det er min opfattelse, at det fungerer godt, og at det er muligt

for kommunerne at tildele efter de kriterier, der er nedlagt i det beslutningsforslag, som blev vedtaget sidste år.

Men jeg vil godt have lov at sige til fru Inge Krogh, at med hensyn til børnetilskud, som nu er blevet gjort indtægtsafhængige, ville en ændring være forbundet med uhyre store administrative besværligheder. Det ved man også godt i folketingets socialudvalg; det var også noget, man skrev i betænkningen i 1976 i forbindelse med det radikale beslutningsforslag. Når det drejer sig om store, generelle ydelser, hvad børnetilskuddet er, så kan man ikke bruge de samme metoder, som man gør, når det drejer sig om mindre ydelser i form af fripladser i børnehaver. Ved indtægtsgradueringen af børnetilskud må man stadig væk regne med den skattepligtige indtægt. Ellers skal vi vist til at gennemgå selvangivelser for 1,2 millioner børns forældre.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at beslutningsforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Ændring af regler om udbetaling af pensionstillæg) [af Karen Thurøe Hansen m. fl.].

(Lovforslag nr. L 100. Fremsat 15/3 77).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Socialministeren (Eva Gredal):

Det konservative folkeparti har helt uændret genfremsat sit forslag om at ophæve indtægtsregulering af pensionstillægget for folkepensionister.

Da det tidligere forslag var til første behandling her i tinget, afviste jeg forslaget, fordi spørgsmålet om udbetaling af pensionstillægget må ses i sammenhæng med principperne for den kommende pensionsreform. Jeg må derfor